

Rituál, jak si připomenout skutečnost Ducha svatého, pro mne spočívá v tom, že se vystavím větru. Podle toho, jak je vítr silný, si představuji, že Duch Boží ze mě odvane všechno zaprášené, že vyžene zatuchlého ducha plané zábavy a vyprázdněných forem společenského chování, občerství mě, něžně pohladí a předá mi něco ze své lásky. I soustředění na vlastní dech mi pomůže objevit Ducha svatého: když se zaměřím na svůj dech, představuji si, že dýchám nejen vzduch, nýbrž že do mne při vdechnutí proniká i Duch svatý a naplňuje mne svou láskou.

Svatý Augustin byl přesvědčen, že s dechem vdechujeme Ducha svatého, jak to vyjádřil ve známé modlitbě: „Dýchej ve mně, ó Duchu svatý, abych myslel na svaté věci.“ Vědomý dech mne vede k doteku se sebou samým. Ale současně prožívám skutečnost, že je ve mně nějaká jiná síla – Boží Duch.

Jiným mým rituálem je, že se vystavím slunci a nechám do celého svého těla pronikat sluneční paprsky. Duch svatý je ohněm, zářem, který mě zahřívá. Nejsem vyhořelý, nýbrž je tu žár, který ve mně stále znovu zapaluje plamen lásky. Duchovní život pro známého duchovního autora Henri Nouwena znamená chránit vnitřní oheň a uchovávat v sobě žár Ducha svatého. Pomáhá mi při tom, když zkřížím ruce na prsou a představím si, že ve mně hoří oheň Ducha a proniká mě božskou láskou.

V Janově evangeliu je Duch svatý především pramenem, který v nás proudí. Když se posadím k potoku nebo řece a dívám se na tekoucí vodu, uvažuji o tom, že ve mně proudí pramen, který nikdy nevysychá. Duch svatý mě stále znovu osvěžuje a dává mi život, očisťuje ve mně, co je nečisté, a činí mé nitro znovu průzračné. Je tekoucí vodou ve mně, která s sebou bere všechno, co se jí staví do cesty, odstraňuje překážky a uvádí do pohybu všechno strnulé. Tekoucí voda relativizuje všechno, čeho se křečovitě držím. Především však prožívám, že ve mně tryská pramen, který je nevyčerpatelný, protože prýští v Bohu. Jsem-li v kontaktu s tímto pramenem Ducha svatého, mohu pracovat, aniž bych se vyčerpal. Práce se ze mě řine. Těší mě. Nemusím sám sobě nic dokazovat.

Žít z birmování pro mě znamená vzít vážně skutečnost Ducha svatého. Když si při všem, co dělám, stále znovu uvědomuji, že Duch svatý je ve mně, v mém dechu, v myšlení, v řeči a jednání, osvobozuje mě to od úsilí o výkon, od psychického tlaku a domněnek, že musím všechno zvládnout sám. A dává mi pocit, že žiji z jiné skutečnosti. Chci-li se stát sám sebou, nejsem v tomto procesu sám. Nemusím v boji svého života zvítězit sám. Nemusím své problémy zpracovávat sám. Nemusím svůj smutek překonávat vlastní silou. Boj, v němž zvítězím nad svými negativními emocemi, není nekonečný. Mnohem víc ve mně bojuje Duch Boží, i když neřeší všechny problémy a neodstraní ani mou depresi. Ale když se v tomto stavu rozpomenu na Ducha svatého ve mně, deprese už mě nemá ve své moci. Už mě neváže. Mohou ve mně přetrvávat moje zranění a rány, ale nemusím je všechny sám odstraňovat, protože ve mně proudí Duch svatý, který je může proměnit. Když tomuto Duchu v sobě důvěřuji, ani přes svou psychickou labilitu neustrnu úzkostlivě ve své mysli, nýbrž se spolehnu na to, že Duch Boží mě přes všechna úskalí života převede.

Anselm Grün – Birmování

Prameny, odkazy

Francis J. Moloney – Evangelium podle Jana – Sacra pagina; Felix Porsch – Evangelium sv. Jana – Malý stuttgartský komentář; Hans Urs von Balthasar – Licht des Wortes.

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

Slavnost Seslání Ducha svatého – cyklus B

27. května 2012

²⁶Ježíš řekl svým učedníkům: „Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, který vychází od Otce, ten vydá o mně svědectví. ²⁷Vy také vydávejte svědectví, protože jste se mnou od začátku. ¹²Měl bych vám ještě mnoho jiného říci, ale teď byste to nemohli snést. ¹³Ale až přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy. On totiž nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší, a oznámí vám, co má přijít. ¹⁴On mně oslaví, protože z mého vezme a vám to oznámí. ¹⁵Všchno, co má Otec, je moje; proto jsem řekl, že z mého vezme a vám to oznámí.“

Jan 15,26-27; 16,12-15

Úvod k meditaci

Uvede vás do celé pravdy. Pravda, o kterou se zde jedná, je pravda Boží, jak se definitivně, ovšem nevyčerpatelně zjevila v Ježíši Kristu. Spočívá v tom, že Bůh je láska a že Bůh Otec tak miloval svět, že vydal svého Syna. Toto by nikdy nemohli pochopit učedníci, nikdo další ani my, kdyby nám nebyl dán samotný Boží Duch, aby nás uvedl do vnitřního smýšlení Boha a jeho díla spásy. Pouze Duch svatý nás může uvádět do Pravdy a Lásky. Když mocně zavane Duch pravdy ve tvém životě, je něco co by z něj „odfouknul“? K čemu tě vyzývá a vede?

Výklad biblického textu

Kontext: Ježíš připravuje učedníky na svůj odchod, jasně poukazuje na nepřátelství a nenávisť světa, které povedou až k pronásledování. Ježíš jim od Otce pošle „Přímluvce“, který je bude obhajovat v onom neustálém „soudním procesu“ tohoto světa proti Ježíšovým učedníkům.

v. 12: Porozumění je procesem. Učedníci nepotřebují více zjevení, nýbrž více poznání a vhledu. Problém je ve slabosti učedníků, kteří by to v tu chvíli nemohli snést.

v. 13: Bez působení Ducha svatého, který odhaluje smysl, nejsou učedníci schopni poznat význam Ježíšova života a smrti. Duch svatý nepřináší „nové pravdy“, ale uvádí do plnosti pravdy. I po Ježíšově odchodu bude narůstat jeho poznání lidmi, ale nebude žádné nové zjevení, které by bylo nezávislé na Ježíšovi. V prvotní církvi zjevně existovali lidé, kteří se odvolávali na nová zjevení Ducha, ale ta se neshodovala s Ježíšovým poselstvím. Nové zjevení nemůže být ničím jiným než vysvětlením a prohloubením toho, co zvěstoval Ježíš.

oznámí vám, co má přijít – sloveso *oznámí* neznamená ani tak předpověď budoucnosti, jako spíše hluboké pochopení toho, co se stalo a má stát. Přímluvce daruje učedníkům schopnost „poznávat znamení času“ ve světle Kristově.

T ý d e n
s B o ž í m
s l o v e m

1. čtení:

Sk 2,1-11

2. čtení:

Gal 5,16-25

Evangelium:

Jan 15,26-27;

16,12-15

Srovnání:

²⁶Jan 14,26

Jan 16,13

²⁷Lk 24,48

Sk 1,8.21-22 1

Jan 1,2

¹²1 Kor 3,1

¹³Jan 14,26

Zj 4,1

¹⁴Jan 8,54

¹⁵Jan 17,10

Další texty v týdnu

Po: 1 Petr 1,3-9; Mk 10,17-27

Út: 1 Petr 1,10-16; Mk 10,28-31

St: 1 Petr 1,18-25; Mk 10,32-45

Čt: Sof 3,14-18; Lk 1,39-56

Pá: 1 Petr 4,7-13; Mk 11,11-25

So: Jud 17.20b-25; Mk 11,27-33

K tématu

Michelangelo a mramor

Jednou se někdo Michelangela zeptal: „Jak je možné, že dokážete stvořit tak nádherná díla, takové vzácné mistrovské kusy, jako je Pieta, David nebo Mojžíš?“ Michelangelo odpověděl: „Všechno závisí na kvalitě mramoru, který mám v rukou. Pokud držím v rukou poddajný mramor, který dovolí, abych si s ním dělal, co chci, vytvořit sochu je snadné. Když mám před sebou kus mramoru, už dopředu vidím, co se v něm skrývá. Mým úkolem je už jen odstranit to, co je na něm přebytečné. Pokud mi mramor dovolí, abych z něho odstranil všechny zbytečnosti, je socha hotová.“

Jsem jako ten kus mramoru v Božích rukách, ze kterého se Bůh snaží odstranit vše zbytečné. Jaký bude výsledek, pokud mu to dovolím? Svatý muž, svatá žena. Vidíte, že to nejsme my, kdo formujeme vlastní sochu, nestáváme se svatými z vlastních sil. Důležité je dovolit Bohu, aby nás svatými učinil, aby z nás odstranil všechno zbytečné a aby se na nás mohl projevit původní plán, který Bůh s námi měl. Proto sv. Jan nazývá Ducha svatým Duchem, jelikož je pramenem svatosti.

Elias Vella – Duch svatý – Pramen života

Nadání novými schopnostmi

Ke znovuzrození z Ducha svatého patří rozvíjení nových morálních a duchovních schopností. V Lukášově evangeliu se stále znovu uvádí, jak Ježíš v moci (dynamis) Ducha svatého jde svou cestou a plní své poslání. Lukáš chápe křest jako obdaření Ježíše Duchem svatým. Naplněn Duchem odchází Ježíš do pouště, kde je pokoušen od ďábla. Tam prožívá svou iniciaci k mesiášskému úřadu. Po skončení pokušení evangelium říká: „Ježíš se vrátil v síle Ducha do Galileje“ (Lk 4,14). V synagoze v Nazaretě pak čte místo z proroka Izaiáše: „Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych vyhlásil zajatým propuštění a slabým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně“ (Lk 4,18-19).

Ve svátosti biřmování dostává mladý člověk Ducha svatého, aby od té chvíle plnil své poslání ve světě a v církvi. Duch uschopňuje biřmovance k tomu, aby si osvojil nové chování a rozvíjel nové schopnosti. Proto k přípravě na biřmování patří i výzva, aby mladí lidé samostatně rozvíjeli své představy o tom, čeho se ve svém životě chopí a jakým způsobem

jej vezmou do vlastních rukou. Mladí lidé mají objevit své vlastní charisma: Co umím? Na čem mi záleží? K čemu se cítím povolán? Co je mým posláním? Biřmování má pohled mladého člověka odvést od pouhého naplňování vlastních potřeb, aby se pouze neptal: Co z toho mám, spíše by se měl ptát: Cím mohu přispět? K čemu jsem poslán? Jaký úkol na mě čeká? Tato změna pohledu je pro mladé lidi jako stvořená. Osvobozuje je od stálého kroužení kolem sebe a klade na ně požadavky, aby rozvíjeli své síly a použili je pro určitý úkol, který je fascinuje.

K biřmování patří i úvod do zdravé askeze. Ta začíná tím, že si mladí lidé smysluplně rozdělí svůj den, pořádně si uklidí a uspořádají si svůj pokoj. K tomu patří úvahy o tom, jak se ve svém chování dosud řídili starými vzory převzatými od rodičů. Kdy svoje rodiče a idoly jen kopírují, a kdy myslí a jednájí samostatně? Jak si představují stopu, kterou by chtěli zanechat v tomto světě? Co je pro ně nosné?

Askeze znamená uvedení do nové svobody. Ve kterých oblastech jsem závislý na konzumu, na mínění druhých a na potvrzení

z jejich strany? Kdy umím říci ne? Umím se něčeho zříci, nebo musím jakoukoli potřebu ihned ukojit? Kdo se neumí ničeho vzdávat, nikdy nebude schopen rozvíjet silné já.

Duch nám dává nové schopnosti, abychom je použili k dobru lidí. Ježíš chápe své pomazání Duchem jako pověření a poslání ve světě. Každý člověk má své poslání. Každý může v tomto světě dokázat něco, co může udělat jen on sám. Mohu poznat, co je mým posláním, zaměřím-li se na své silné a slabé stránky. Co umím? Co mi dělá radost? Něco tvořit, měnit, rozjet? Namísto povzdechů, že svět je tak těžký, by bylo lepší dát mladým lidem pocit, že mají vzít do ruky nejen vlastní život, nýbrž i problémy svého okolí. Mohou přispět k tomu, aby svět kolem nich byl lidštější a příjemnější.

Co by skupina biřmovanců mohla dělat, aby se kousek jejich okolí ve farnosti stal přirozenějším a přátelštějším? Jakého projektu by se mohli společně chopit? V některé farnosti by to mohl být program ochrany životního prostředí, v jiné přínos k bohoslužbě, v jiné zase péče o rodiny přistěhovalců, bezdomovce či vězně propuštěné na svobodu. Podoba konkrétní odpovědnosti biřmovanců ve farnosti závisí na její sociální struktuře. V jedné farnosti jsou opomíjeni spíše staří a nemocní, jinde zase jiní lidé na okraji. Pro jedny by byla vhodným polem působnosti práce kolem

Vzpomínka na biřmování

Existují různé rituály, které nám stále znovu připomínají skutečnost našeho biřmování. Většina lidí zřejmě ani neví, kdy byli biřmováni, takže svůj biřmovací den nemohou oslavit. Kdo to ví, může si v tento den zapálit svíčku, aby v sobě znovu rozdmýchal oheň Ducha. Pro nás všechny je slavnost letnic stále znovu podnětem k úvahám o tom, že jsme byli biřmováni a chceme žít z Ducha svatého. Slavíme-li letniční slavnost jako vzpomínku na vlastní biřmování, nebylo by špatné vylosovat si nějaký dar Ducha svatého. Mohli bychom to udělat například v kruhu rodiny; pak by letniční slavnost dostala zvláštní ráz. Mnozí letnice prostě přejdou, protože tato slavnost prakticky nemá žádné rodinné rituály, na rozdíl od Vánoc nebo Velikonoc. Jinou možností je, aby si na konci společné bohoslužby každý vytáhl z košíku lístek s jedním darem Ducha svatého, který by ho pak mohl provázet až k příštím letnicím. Mohli bychom vyzkoušet, jak v nás působí, jak mění směr našeho pohledu a jak nás přivádí do kontaktu s postojí, které jsme dosud opomíjeli.

kostela, pro jiné konkrétní pomoc starým a nemocným lidem při nakupování nebo úklidu. Každopádně při tom chlapci a dívky potřebují podporu dospělých, aby ve svých plánech nepřecenili své síly a nevzdali to hned při prvních potížích.

Ale stejně tak je důležité, aby každý snil svůj vlastní sen. V Jižní Americe jsem si všiml, jak optimisticky hledí tamější mládež do budoucnosti. Ačkoli jsou tam vnější poměry bezútesnější než tady v Evropě, mladí lidé mají přesto dojem, že se vyplatí žít, že mohou přispět k tomu, aby svět byl přátelštější. My často pocítujeme rezignaci: „A stejně to nemá smysl. Svět je v rukou velkých konglomerátů firem nebo několika vlivných skupin.“ Je důležité vědět, že si mohu být jist, že skrze mě přišlo na tento svět něco jedinečného a že po mně může zůstat v kosmu a ve společnosti stopa, která trvale změní tvář tohoto světa. Samozřejmě to bude stopa jen docela malá. Ale když začnu jednat a myslet jinak, účinky se dostaví. Vyslovím-li nějakou myšlenku, bude se šířit jako vlna. Nenarodil jsem se do tohoto světa jen tak, byl jsem do něj také poslán. Mám nějaký úkol, poslání. Úkolem přípravy na biřmování je činit vědomí citlivé pro poslání každého jednotlivce.